

Dil ve İletişim Bağlamında İnsan (3)

İlk iki yazımızda dili ve insanı iletişim bağlamında ayrı ayrı ele almıştık. Bu yazıda dil, iletişim, insan ve çevre dörtlemesinde konuyu sizlerle paylaşmaya çalışacağız.

Konuşmanın en doğal bir ihtiyaç olduğunu hepimiz kabul etmekteyiz ve asıl sorun bu ihtiyacı ne denli gerektiği gibi yerine getirebildiğimizdir ve üzerimize düşen sorumluluğumuzun ne kadar bilincinde olduğumuzdur. Kimi okuyucularımızın aklına şöyle bir soru gelebilir: “Konuşmak, iletişim kurmak için herkesin mutlaka iletişim veya dil uzmanı olması gerekli midir?” Elbette ki hayır ve asla böyle bir düşünce söz konusu değildir; çünkü her birimiz dili her anlamda değişik şekilde kullanabilmekteyiz ve gereksinimlerimiz daima farklıdır.

Konuşurken en son ne zaman birini kırdınız veya üzdünüz? Hiç düşündünüz mü? Elbette zaman zaman birilerini kullandığımız dil ve üslup ile kırmış ve üzmüş olabiliriz. Düşündüğümüzde kırıcı olan iletişim çabamızda söylediklerimizden çok kişilerin nasıl söylediğimizden dolayı kırılıp üzüldüklerine tanık olmaktadır. Öyle ki dili ne denli entelektüel kullansak da karşımızdaki iletişim ortağımızı kırabiliyor veya tam aksine mutlu edebiliyoruz. O halde konuşmamızı çok basit bir düzeyde bile bir sanata dönüştürebiliriz. Bunun için yapmamız gereken tek şey içten, gönülden, söylediklerimizi gerçekten ima etmeden samimi bir dille anlatarak ve karşımızdaki iletişim ortağımızı ona değer verdiğimizizi gösterircesine dikkatle ve eşduyum (empati) göstererek dinleyebilmektir.

İçinde yaşadığımız sosyal, kültürel, toplumsal ve aile çevresi dili kullanmamızda ve iletişim kurmamızda son derece etken bir unsurdur. Çevremiz dilimizin şekillenmesinde ve kullandığımız üslupta son derece belirgin etkilere sahiptir. Zira insan yaşadığı çevre ile bütünleşebilen sosyal bir varlıktır. Kendimizi soyutlayamayız ve o çevrenin özelliklerine zamanla kendimizi uydurur ve çevrenin dilimize olan katkısını belli bir süre sonra fark edebiliriz.

Dil, birey, toplum, aile ve sosyal çevre her biri hem entelektüel hem de kişisel gelişimimizde ayrı ayrı etken unsurlardır. Biz yazımızda çevrenin konuşmamıza dolayısıyla iletişimize olan etkisinden bahsetmekteyiz. Zira çok az konuşulan bir ailede yetişen bir çocuğun dil becerisinin hızlı gelişmesini beklemek, eğer başka etmen unsurlar yok ise, çok fazla iyimserliktir. Ayrıca, önceki yazımızda değindiğimiz gibi okumak, bilinçli ve kaliteli okumak yapılması gerekenlerin başında gelmektedir.

Sonuç olarak, dil sıradan teorilerle ele alınabilecek bir beceri değildir. Zira bize en sadık olacak becerimiz dilimizdir, ta ki biz ona gereken ilgiyi ve ihtimamı gösterirsek. Çünkü dil hiçbir zaman durduğu yerde gelişmeyecektir aksine öğrendiğimiz, geliştirmeye çalıştığımız bu becerimiz gün geçtikçe gerileyecektir. Tarih boyunca nice güzel şiirleri yazan şairlerimizin, romancılarımızın ve edebi şahsiyetlerin hayatını incelediğimizde her birinin çok iyi birer okuyucu olduğunu görmekteyiz.

24 Mart 2013, Bişkek